

ARIA

NAZANINE HOZAR

„Strhující, majstrovsky napísaný perzský
historický román s presahom do súčasnosti.“

JOHN IRVING

„Doktor Živago Iránu.“
MARGARET ATWOOD

Ljndeni

Aria

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Nazanine Hozar
Aria – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

ARIA

Nazanine Hozar

ARIA

Ljndeni

Rukopis prekladu tohto diela vznikol
s finančnou podporou Literárneho fondu.

Mojej matke Tobe

Videl som toho veľa na povrchu Zeme.
Videl som dieťa privoniavať k Mesiacu.
Videl som klietku bez dverí, v ktorej nádhera trepotala krídlami,
rebrík, po ktorom Láska vystupovala na strechu Nebies.
Videl som ženu drviť svetlo v mažiari.

SOHRÁB SEPEHRÍ (z poémy *Kroky vody*)

prológ

1953

s. 13

prvá časť

Zahra

1958 - 1959

s. 29

druhá časť

FEREŠTE

1959 - 1968

s. 129

tretia časť

MEHRÍ

1968 - 1976

s. 265

štvrtá časť

ARIA

1977 - 1981

s. 349

epilóg

1981

s. 403

prológ

1953

Mehří otvorila oči. Ležala na hromade kobercov. „Vyzerá ako otec?“ spýtala sa.

Starý muž, Karími, držal dieťa. „Ona to nevie?“ pošepol manželke.

„Cíti to,“ odvetila Faríba a pozrela na dievčatko. Bola od manžela oveľa mladšia a patrila k nemnohým Mehriným priateľkám.

„Vidím na nej, že to nevie,“ trval Karími na svojom.

„Buď ticho. Masíruješ to malé, ako som ti ukázala?“

„Áno, áno.“ Trel dieťa na prsiach a na chrbátiku.

„Do čoho sme sa to priplietli,“ povzdychla si Faríba. „Masíruj ďalej.“ Vytiahla z chladničky kus mäsa a hodila ho na panvicu. „To je pre mamičku. Nie pre teba,“ objasnila manželovi. Znovu pozrela na Mehří. „Vo chvíli, keď jej prvý raz padol zrak na toho muža, zničila si život. Vravela som jej, nech radšej pracuje, pre teba tu v pekárni. Ale povedala, že chce byť radšej jeho manželka. A takto to dopadlo.“

Po chvíli sa Karími spýtal: „Žena, prečo je to dieťa tak ticho?“

„Lebo má modré oči,“ odvetila Faríba. „A je prekliate, tak ako jeho matka.“

MEHRÍ LEŽALA NIEKOLKO hodín bez pohnutia pod prikrývkami, opretá chrbtom o stenu. Hanbila sa pozrieť na priateľku.

„Varovala som ťa, aby si sa zaňho nevydávala, však?“ povedala Faríba. „Koľkokrát som ti opakovala, že ťa bude biť?“ Potom zakrútila dieťaťko do šatky, pritisla si ho k prsiam a podišla k Mehrí. „Nechceš si ju podržať?“ opýtala sa jej.

Mehrí mlčala.

„Nemôžeš sa tváriť, že neexistuje. Áno, je to dievča. Ale to ešte nie je koniec sveta.“

„Zabije ma,“ precedila Mehrí.

Aj Karími sa opieral o stenu, tvár mal zakrytú novinami. Triasli sa mu ruky. Vysilil sa, keď pomáhal pri pôrode. A teraz sa hanbil na Mehrí vôbec pozrieť.

„Vieš, muž môj, keby sme mali rádio, nemusel by si čítať noviny. Veď ich ledva udržíš,“ dohovárala mu Faríba. „V rádiu vraj vysielajú všeličo možné. Aj rozhlasové hry. Niekedy by som si rada nejakú vypočula.“ Odvrátila sa od Mehrí, škrtla zápalkou a hodila ju do otvorených dvierok sporáka.

Karími si posunul okuliare na špičku nosa a poskladal noviny. „Hlúposti,“ utrúsil. „Teba zaujíma rádio, keď na severe má dnes už skoro každý televízor. Načo som sa v mladosti učil čítať? Aspoň si môžem prelúskat' noviny. Vtedy nevedel čítať skoro nikto. Ani mama, ani otec. Bol som široko-ďaleko jediné decko, čo vedelo čítať. Sám som sa naučil každú literu a ty..“

„Čo je televízor?“ skočila mu Mehrí do reči a zdvihla zrak. Všimla si, že dieťaťku padol na vlasy lúč svetla. Malo ich ryšavohnedé ako jeho otec.

„Niečo ako filmové plátno, iba menšie,“ vysvetlil Karími, ani na ňu nepozrel. „Vmestí sa aj do izby. V Severnej štvrti o ne nie je núdza. Aj Mosaddek v ňom bol.“

„Prečo bol premiér v televízore?“

„Aby ukázal ľuďom, že je nažive. Ktosi sa ho pokúsil zabiť. Určite tí špinaví Briti.“ Karími sa už opäť venoval novinám. „Bodaj

ich všetkých vzal čert. Ak to nie sú komunisti, sú to Angličania, a ak nie Angličania, tak tí potvorský mohamedáni, čo si myslia, že sa vyrovnajú Bohu. A ak to nie sú...“

Faríba tresla kanvicou o sporák. „Tá chuderka dnes v noci div nezomrela a ty tu budeš tárať o nejakých politikoch?“

„Pred ňou si od teba nedám nadávať,“ upozornil ju. „A hovor si, čo chceš, túto krajinu už nikto nenosí v srdci. Iba on. Mosaddek je trieda. Trieda, počuješ?“

Mehří zavrela oči a tvárila sa, že spí.

„Ale toto je ženská záležitosť,“ dodal Karími tichšie a ukázal posunkom na dievčatko. „Chceš, aby o nás susedia začali klebetiť? Nemôžeme ju tu nechať.“

„Pravdaže, pán Karími,“ odbila ho Faríba. „Ty si tu sed', chlipkaj čaj a čítaj noviny. Len sa skús občas zamyslieť, čo by ti na to povedal ten tvoj úžasný Mosaddek.“

DVA DNI ODMIETALA Mehří vziať dieťa na ruky, dokonca aj vtedy, keď jeho otec Amír kopal do vchodových dverí na prízemí pekárne. Faríba naňho z balkóna na druhom poschodí kričala, že jeho syn nie je syn, ale dievča.

„Tak mi sem to decko prineste, nech ho zahluším,“ povedal Amír.

„Musíš mu dať meno,“ obrátila sa Faríba na Mehří. „Čím skôr.“

Ani do večera však nijaké meno nevymyslela. Amír pritom ďalej sedel pred dverami a čakal, kedy sa mu naskytne príležitosť zabiť to dieťa.

„Vrieska na zákazníkov, keď vchádzajú do pekárne,“ postá-žovala sa Faríba. Natriasala dieťaťko v rukách. „Musím jej dávať sušené mlieko, aby si vedela, a to jej neprospieva.“ Faríba sa pohniezдила na perzskom koberci na dlážke. Dopila posledný hlt ginu z čajovej šálky. Potom ju rázne položila na koberec. „Máš predsa brata.“

„Ten mi nepomôže,“ odvetila Mehří.

„To opakuješ stále, aj keď to nevieš naisto. A ten Amír dievčatko asi naozaj radšej zabije, než aby naň musel platiť. Okrem brata nemáš nikoho?“

„Nie.“

Do miestnosti vošiel Karími a sadol si k manželke. „Ešte si sa nedala dokopy, dieťa?“ spýtal sa. Rozprával milým, ale unaveným hlasom. Poznal Mehří od trinástich, jej kamarátka Faríba bola o päť rokov staršia. Ťažko znášal pohľad na jej bolesť.

Mehří si spustila závoj a sklopila zrak. Zahryzla do cípu jemnej látky. Niekoľko týždňov ju neprala. Občas sa na ulici v duchu pýtala, či ostatným nesmrdí.

Faríba vystrela hrubé nohy z tureckého sedu a vstala s dievčatkom v náručí.

„Žena,“ oslovil ju Karími a takisto vstal. „Odlož to dieťa a poď sem.“

Zamierili do vedľajšej miestnosti, pošepky sa rozprávali. Mehří ich aj tak počula, síce iba útržkovito, ale to stačilo.

„To nemôžem,“ povedal Karími.

„Budeš za ne platiť?“ spýtala sa Faríba.

„Toto je môj dom. Nezabúdaj, kde je tvoje miesto, žena!“

„Je to moja priateľka. K priateľom sa správam, ako chcem ja. A poznám ju. Viem, že o bratovi klame.“

„Vláda pre ľudí ako ona ani prstom nepohne,“ pripomenul jej Karími.

„No tak sa o ňu budú musieť postarať tí jej,“ rozhodla Faríba. „Neviem, čo iné ti na to povedať, muž môj. Keby sme nemali také zákony...“

„Kašli teraz na zákony. Čo urobíme s ním?“

„Tým sa budeme zaoberať neskôr. Ak bude treba, jednoducho mu tú jeho ryšavú gebulu odfiknem.“

PEKÁR S MANŽELKOU sa ešte vždy rozprávali, keď Mehri vzala dieťaťko a vyšla von cez zadné dvere. V snehu si povolila závoj a obnažila stvrdnutú tmavú bradavku. Prsník ju štípal od tuhého mrazu. Priložila bradavku k dcérkiným ústam, ale mlieko vyteklo na zem. Bolo jej chladno, no pokožka dieťaťka bola studensšia. Na oblohe sa mesiac skryl za oblak. Mesto priláhol závoj snehu. Cítila, že jej po nohe steká krv. Zanechávala za sebou červené stopy. Keby Amír chcel, mohol ju podľa nich sledovať ako vlk svoju korisť.

Mehri však vedela, ako mu prejsť cez rozum. Ako malá žobráčka sa musela vedieť stratiť v uliciach severného Teheránu, kde bývajú bohatí a niektorí z nich jej tam občas dali najesť. Ale väčšinou nedostala nič, na rozdiel od brata. Lenže on bol chlapec.

Na Pahlavího ulici, ktorá spájala Severnú štvrť s Južnou a rozdeľovala svety a životy, ju zarazilo, ako veľmi sa zmenila: bola takmer prázdna, takmer úplne tichá, rozprávali iba jej príznaky a bohatí šli dávno spať. Zasněžené cesty sa vo svetle pouličných lúčov tiahli do diaľky, až ku končiarom Alborzského masívu dvadsať kilometrov odtiaľ. V detstve snívala, že sa tam raz pozrie. Roztiahne ruky a zaletí tam, ako fénix zo starých bájí. Vždy sa zamýšľala, či z tej výšky vidieť všetky tajomstvá mesta. Dýchajú ľudia z hôr slobodnejšie než obyvatelia mesta? Predstavovala si, ako si bohatí robia pikniky na úbočiach tých hôr a na brehoch riek.

Po troch hodinách chôdze sa ocitla kdesi blízko centra mesta. Triasli sa jej nohy. Bolesť v nich pulzovala v rytme vojenského bubna, svaly udierali o kosti. Bolelo ju celé telo. A najviac rozkrok. Čo by sa stalo, keby jej dieťa vypadlo z rúk? Zmrzlo by a stal by sa z neho odkaz budúcim generáciám: Dajte si pozor na narodenie, pozor na život, pozor na to, keď prídete a nikto vás nebude chcieť. Keby jej dieťa spadlo, rozletela by sa mu hlava? Popraskali

by mu všetky kosti v tele? Alebo by to bolo ako pri pôrode, keď maličká ovládla všetko okolo seba a vnútila svoje telo svetu?

Ako Mehří kráčala, mesto sa jej odhaľovalo. Budovy a ulice sa vynárali a predstavovali jej svet privilegovaných. Tu, v centre mesta, vyzerali domy vyššie; zblízka boli ozrutánske ako hory, ktoré ich obklopovali. Na jednej strane ulice stála najvyššia budova, akú kedy Mehří videla. Bol na nej zobrazený starý muž: predseda vlády Mosaddek. Spoznala ho. Teraz poznal jeho tvár už každý. Chvíľu naňho pozerala, potom pokračovala v ceste, popri zaparkovaných autách a tej hĺstke vozidiel, čo ticho plávali nocou. Ešte aj autá sa zmenili, odkedy tu bola naposledy. Mali štíhlejšie tvary a farby, aké v živote nevidela.

Zrazu sa ulice aj chodníky rozšírili. Mehří boleli omrznuté prsty na nohách. Dieťaťko bolo nepochopiteľne ticho, ako keby tušilo, čo sa mama chystá urobiť. Mehří sa dotkla rukou svojich citlivých stehien, zavŕtala sa k nim cez všetky tri vrstvy závoja: jedna znamenala zbožnosť, druhá kultúru, tretia teplo. Nabrala za hrst' snehu, vsunula ruku pod závoj, tam, kde mala trznú ranu, aby ju očistila, ale studené kryštáliky bolesť iba zhoršili. Prsty mala od krvi. Znovu priložila bradavku k dcériným ústam, dieťaťko ju stále odmietalo.

Kráčala ďalšiu hodinu, až kým nedošla k veľkej križovatke. Cez sneh na okraji ulice sa predierali steblá trávy. Mehří sa rozhliadla okolo seba. Všetko tu bolo nové, všetko bolo moderné.

Mohla sa vydať štyrmi smermi. Vracat' sa smerom na juh, ísť na sever alebo zostať tu, v uliciach vedúcich na východ a západ. Keď pozrela smerom na západ, uvidela ho znova – portrét starého muža, tentoraz na stránke novín prilepenej na tehlovom múre. Smerom na východ bola ulica užšia, vrúbili ju nízke stromy s holými konármi. Jeden sa spomedzi nich vymykal. Bola to moruša – poznala ju, lebo z podobnej kedysi s bratom dlhé hodi-